

УДК378.064.1:305(045)

DOI 10.31494/2412-9208-2019-1-1-63-72

Formation of responsible partnership and parenthood at student youth on the basis of gender equality

Формування відповідального партнерства та батьківства в студентській молоді на засадах гендерної рівності

Larisa Petrichenko,

doctor of pedagogical sciences,
associate professor

<https://orcid.org/0000-0002-3250-4321>

larisa-petrichenko@ukr.net

Municipal institution "Kharkiv
Humanitarian and Pedagogical
Academy" of the Kharkiv Regional
Council

✉ 7 Rustaveli Ave., Kharkov, 61001

Лариса Петриченко,

доктор педагогічних наук, доцент

Комунальний заклад "Харківська
гуманітарно-педагогічна академія"
Харківської обласної ради

✉ пр. Пушталелі, 7, м. Харків,
61001

Original manuscript received January 17, 2019

Revised manuscript accepted April 24, 2019

ABSTRACT

The article analyzes the problem of forming responsible partnership and parenthood in youth on the basis of gender equality; the current state of forming responsible partnership and parenthood among students in the pedagogical institution of higher education is researched. It is proved that the problem of forming a responsible partnership and parenthood in youth is very acute in the context of building a society of gender equality, and therefore requires urgent actions to develop ideas about family life and parenthood in the youth, which are in line with the realities of the present.

Forming responsible partnership and parenting in the youth on the basis of gender equality is defined as purposeful systemic activity, which provides the creation of special conditions, which promote the adoption of the ideals of gender equality and non-discrimination among young people, as well as the development in the youth of a personal position regarding the future family life and parenthood on the basis of parity and taking into account the needs of all family members. It is proved the necessity of enriching the content of future specialists education with gender issues, involvement of young people as subjects of gender education, active volunteers capable of disseminating gender ideas in the educational environment and society in general, the creation of conditions for the combination of education and parenting responsibilities in the institution of education; the appropriateness of replenishment of library collections with modern literature on gender education is determined. In the course of analysis of modern sources of information, it became clear that scientific monographs, which summarize the results of scientific research in various scientific fields, are an important information resource for the education of young people. Wide popularization among the students of modern accessible editions, aimed at a wide circle of readers is necessary for forming responsible partnership and parenthood of student youth.

Keywords. Responsible partnership and parenting, student youth, higher education institutions, gender equality, gender education, parity sharing of family responsibilities, family life, educational training.

Вступ. Деформація соціальних і моральних цінностей, що відбувається в останні роки, значно вплинула на уявлення молоді щодо шлюбу, створення сім'ї та народження дітей. Сучасна молодь, з одного боку, досить рано починає статеве життя, яке часто буває непорядкованим, а з іншого – психологічно не готова до створення сім'ї та відповідального партнерства батьків. Молода сім'я є головним людським ресурсом для відтворення, збереження, покращення кількісного та якісного показника населення України, основним джерелом виховання та формування майбутніх громадян незалежної України. Саме тому сьогодні активно розробляється сімейна та молодіжна політика держави, яка визначає механізми соціального захисту та підтримки молоді сім'ї, родинного виховання, формування усвідомленого та відповідального батьківства як умови для гармонійного розвитку дитини.

Актуальність вивчення проблеми відповідального партнерства та батьківства в суспільстві, що змінюється, продиктована суперечністю між гостротою демографічних проблем, пов'язаних із падінням народжуваності, поширенням явища соціального сирітства, нестабільністю інституту сім'ї, зростанням кількості випадків жорстокого поводження з дитиною та браком сучасних гендерночутливих програм підготовки сім'ї, і, в першу чергу, молоді до народження та виховання дитини тощо.

Соціалізація сучасної молоді відбувається на тлі становлення гендерної рівності в Україні, що відзначається ратифікацією міжнародних і затвердженням багатьох державних документів, покликаних забезпечити гендерну рівність і недискримінацію в суспільстві, розширення прав і можливостей жінок. Серед суттєвих віх на цьому шляху ухвалення Закону України "Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків" (2005 р.), на виконання якого розробляються та реалізуються державні програми забезпечення гендерної рівності (до 2005 р. Україна мала тільки плани дій щодо поліпшення становища жінок). Склад і основні функції національного механізму встановлення гендерної рівності визначено в Законі України "Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків" (2005 р.) та в Указі Президента України "Про вдосконалення роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків" (від того ж року). Організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина визначає Закон України "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні" (2013 р.). Базові засади гендерної рівності, до яких в останні роки прагне цивілізоване суспільство, можуть дієво допомогти вирішенню цих проблем, оскільки вони включають у себе нові підходи та стратегії поведінки, здатні оновити погляди на виховання молодого покоління.

З огляду на це, важливою проблемою сьогодення є формування в молоді, у першу чергу в майбутніх фахівців, відповідального ставлення до батьківства, ґрунтованого на усвідомленні ідеї гендерної рівності та недискримінації, від рівня і якості якого залежить здатність молоді повною мірою виконувати батьківські обов'язки, сприяти здоровому

розвитку нового покоління в сім'ї, де паритетно розподілено обов'язки, враховано потреби усіх членів, створено умови для поєднання самореалізації в професійній сфері та розвитку батьківської компетентності, а стосунки будуються на засадах соціальної відповідальності та взаємопідтримки.

Проблема підготовки молодих людей до батьківства знаходиться в полі зору науковців різних галузей і досліджується в різних площинах. Так, із позицій соціології феномен формування в молоді усвідомленого батьківства розглядають Н. Головатий, І. Демент'єва, І. Кон та інші. Психологію батьківства вивчають Т. Андреева, О. Бондарчук та інші. В аспекті педагогічної науки питання формування педагогічної культури батьків досліджують Т. Алексеєнко, О. Безпалько, Т. Голованова, А. Капська, В. Кравець, Т. Кравченко, В. Кузь, Н. Островська та інші; формування культури материнства та визначення готовності до цього – І. Братусь, В. Брутман, Н. Максимовська та інші; феномен батьківства та виконання ролі батька вивчають Ю. Борисенко, Н. Гусак та інші; формуванню усвідомленого батьківства молоді приділяється увага в дослідженнях Л. Буніної, Т. Веретенко, Р. Овчарової та інших. Питанням формування відповідальної поведінки людини на різних вікових етапах її онтологічного розвитку займалися І. Аземша, І. Акімова, П. Алексеєв, В. Андрущенко, Е. Бекірова, І. Бех, С. Братусь, О. Василенко, М. Васильєва, І. Вітковська, Е. Волчек, Х. Гальчак, В. Грищук, А. Єрмоленко, А. Капто, А. Кравченко, М. Левківський, О. Линовицька, М. Лукашевич, О. Мамчур, І. Маяк, П. Мінкіна, Т. Парсонс, В. Петрицький, Н. Стаднік, В. Тернопільська, Т. Фасолько та інші.

Феномен формування усвідомленого партнерства та батьківства молоді в гендерному контексті є малодослідженим, окремі праці, виконані в цьому напрямі, належать О. Белоліпцевій, Т. Говорун, Ю. Нечитайло, О. Стрельник, І. Трубавіній та іншим.

Актуальність проблеми дослідження та недостатня розробленість питання щодо формування усвідомленого батьківства студентської молоді в умовах розбудови суспільства гендерної рівності обумовили вибір **мети** статті – проаналізувати проблему формування відповідального партнерства та батьківства молоді на засадах гендерної рівності, дослідити сучасний стан сформованості відповідального партнерства та батьківства в студентської молоді в Харківському коледжі.

Методи та методика дослідження. На різних етапах наукового пошуку з метою вирішення завдань дослідження було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних **методів: теоретичних** – аналітичний із метою вивчення теоретичних аспектів проблеми; **емпіричних** – методика О. Карабанової "Батьківський твір" та анкета "Гендерні погляди" для оцінки рівня знань студентства щодо сутності сім'ї, соціальної ролі сім'янина, правил взаємодії з однолітками на засадах гендерної рівності та недискримінації (когнітивний критерій); опитувальна методика М. Єрміхіної, Р. Овчарової "Свідоме батьківство" для визначення рівня мотивації до створення сім'ї, прагнення створювати

сімейні відносини і розвивати їх на гендерних засадах (мотиваційний критерій); методика Т. Лірі "Ідеальне батьківство" та анкета "Гендерні погляди" для аналізу реальних вчинків, що співвідносяться з показниками когнітивної та емоційно-мотиваційної сфер особистості, гендерної обізнаності в контексті створення сім'ї, відтворення прогендерних стилів виховання (поведінковий критерій).

Результати та дискусії. Відповідальна поведінка людини в родині – один із найбільш складних і малорозроблених феноменів сучасної науки, що складається з партнерства та батьківства. Відомо, що суть партнерських відносин у сім'ї полягає в тому, що партнери відкидають свої упереджені та стереотипи щодо родини, намагаючись вирішувати всі конкретні питання, домовляючись про все на рівних. Батьківство тлумачиться як процес забезпечення батьками (рідними чи прийомними) необхідних умов для повноцінного розвитку, виховання та навчання дітей (Безпалько та інші, 2004: 94). Усвідомлене батьківство є найвищим рівнем батьківської компетентності, яка характеризується поєднанням когнітивно-чуттєвої і поведінкової системи (Безпалько та інші, 2003: 22). Посилаючись на О. Безпалько, можемо зазначити, що відповідальна батьківська позиція характеризується такими ознаками: адекватність, гнучкість, перспективність (Безпалько та інші, 2003: 47).

Гендерна рівність як умова відповідального партнерства та батьківства передбачає, що жінки і чоловіки разом будують відносини, створюють родину, народжують і виховують дітей як "спільний проект", створений відповідно до власних потреб, маючи при цьому рівні можливості й права в родині. Це забезпечено на державному рівні, усвідомлюється й сприймається суспільством, визначається та стає зрозумілим для обох партнерів у шлюбі.

Задля встановлення стану сформованості в студентства відповідального партнерства і батьківства на засадах гендерної рівності в закладі вищої освіти було проведено емпіричне дослідження. Для цього ми обрали старших підлітків – студентів і студенток Харківського коледжу, оскільки цей вік є переломним періодом у соціально-психологічному аспекті, коли в особистості активно формуються уявлення щодо майбутнього сімейного життя, народження та виховання дітей; при цьому особистість стає особливо чутливою до несприятливих чинників середовища, що можуть призвести до формування хибних уявлень та стереотипів щодо сімейного життя.

Діагностична робота проводилась у 2018-2019 навчальному році в Харківському коледжі Комунального закладу "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради, де підготовка майбутніх фахівців здійснюється за 5 освітньо-професійними програмами: Початкова освіта, Дошкільна освіта, Середня освіта (Музичне мистецтво), Середня освіта (Фізична культура), Соціальна робота. В експерименті брали участь студенти з 1 по 3 курс, загальною кількістю 336 осіб, з якими була проведена фокус-група, заповнювалась анкета й обговорювалися питання стосовно сімейного життя, народження та

виховання дітей. Також додатково обговорювалися питання, про які підлітки хотіли б дізнатися. До участі у фокус-групі було залучено 245 дівчат та 91 хлопець віком 15–18 років, у відсотковому відношенні : 15 років – 19,9 %, 16 років – 24,4 %, 17 років – 23,2 %, 18 років – 32,5 %.

Визначаючи стан сформованості в молоді відповідального партнерства і батьківства, враховували: специфіку виховання в родинах підлітків; наявність / відсутність дезорієнтованості в соціальному середовищі; структуру та зміст стереотипів щодо створення родини та виховання дітей; розуміння / нерозуміння матеріальної сторони життя, навички планування бюджету та економії; переважаність негативним поведінковим досвідом, цінностями та прикладами тощо.

Критеріями і показниками стану сформованості усвідомленого батьківства в студентській молоді визначено: когнітивний (сформованість знань, які є визначальними в розумінні сутності соціальної ролі батька / матері і набувають відображення в певних гендерних судженнях, уявленнях, розуміння соціальної значущості сім'ї та потреби розвитку якостей, необхідних для успішного виконання ролі сім'янина), емоційно-мотиваційний (установка на поглиблення знань, уміння і навичок гендерної взаємодії партнерів у ході створення сім'ї та виховання дітей, емоційно-позитивне ставлення до сім'ї, мотивація на її створення, ціннісні орієнтації в полі гендерної рівності та недискримінації тощо) та поведінковий (поведінка, уміння застосовувати на практиці отримані знання та навички, взаємодії з людьми на засадах гендерної рівності, демонструвати рівень гендерної обізнаності в стосунках з людьми).

Критерії та показники, обґрунтовані на основі теоретичного аналізу та вивчення практичного досвіду роботи в закладі вищої освіти, дали нам змогу визначити і схарактеризувати три рівні сформованості відповідального партнерства і батьківства в молоді: низький, середній, високий.

Узагальнені результати проведеної діагностики в підгрупах дівчат та хлопців зображені на рис. 1 та рис. 2.

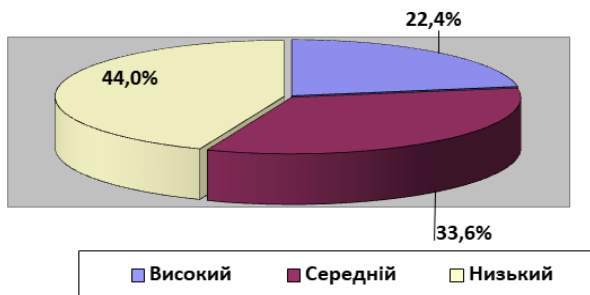

Рис 1. Узагальнені результати діагностики сформованості відповідального партнерства і батьківства в респонденток

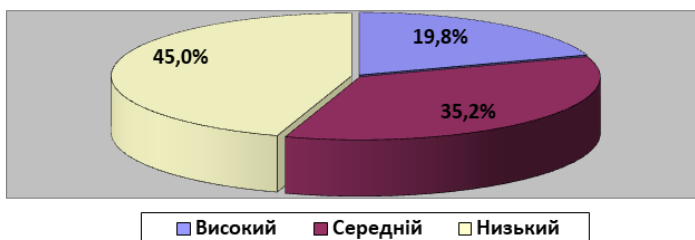

Рис.2. Узагальнені результати діагностики сформованості відповідального партнерства і батьківства в респондентів

Очевидно, що отримані результати є досить подібними в розподілених за гендерною ознакою підгрупах, хоча в хлопців рівень сформованості відповідального партнерства та батьківства в цілому дещо нижчий.

Високий рівень сформованості відповідального партнерства і батьківства, що продемонстрували 22,4 % опитаних дівчат і 19,8 % – хлопців, засвідчив розуміння ними соціальної значущості сім'ї в житті людини, наявність ґрунтовних знань про сутність та функціонування сім'ї, принципів гендерної рівності; показав наявність в опитаних прагнення створювати сімейні стосунки на засадах гендерної рівності, адекватну оцінку себе і партнера; дотримання моральних норм, діалогового спілкування, конструктивних способів поведінки у взаєминах із представниками протилежної статі, інтересу до внутрішнього світу представників протилежної статі, їхніх бажань, прагнень, життєвих цілей. Опитані знали основні сімейні функції та мали практичні навички їх виконання, уявлення про сімейний бюджет і паритетний розподіл грошей у сім'ї, відрізнялись значно меншою кількістю вкорінених у свідомості гендерних стереотипів і більш критичним ставленням до них.

33,6 % дівчат і 35,2 % хлопців, що виявили середній рівень сформованості відповідального партнерства і батьківства, показали знання щодо сутності сім'ї, способів її створення, але продемонстрували прихильність до традиційного функціонально-рольового навантаження в родині; висловили погляди на деякі принципи паритетної взаємодії між партнерами як на хибні; віддали перевагу авторитарним засадам взаємодії та спілкування між чоловіками і жінками; виявили намагання мінімізувати врахування інтересів, прагнень, бажань партнера, підкорити їх власним.

Низький рівень сформованості усвідомленого батьківства (44,0 % дівчат, 45,0 % хлопців) включає в себе хибний зміст обізнаності про виховання, відповідним чином позначаючись на характері взаємин із представниками протилежної статі; віддається перевага суворому дотриманню норм традиційної патріархальної сім'ї стосовно ролі чоловіка або виявляння безвідповідального ставлення до сімейних відносин; сім'я не становить особистої цінності. Виявляються незнання елементарних гендерних норм сімейного спілкування, психологічна неготовність до виконання сімейних функцій. Реальна поведінка визначається

непослідовністю в діях і вчинках, нерідко використання грубоців і нестриманість у стосунках з дівчатами, жінками. Респондентам та респондентам, рівень сформованості відповідального партнерства та батьківства яких є низьким, притаманна велика кількість гендерних стереотипів, їхня взаємодія з партнерами по міжособистісній взаємодії далека від засад гендерної рівності.

Отже, спираючись на отримані узагальнені результати, можна зробити висновок, що сформованість відповідального партнерства і батьківства в молоді знаходиться на переважно низькому рівні як у дівчат, так і у хлопців, і потребує запровадження ефективних засобів гендерної освіти в процесі фахової підготовки. Адаже формування відповідального партнерства та батьківства може стати досить ефективним, тільки якщо буде базуватись на засадах гендерної рівності та недискримінації.

Сьогодні вченими (О. Онпченко, О. Рассказова, Ю. Чернецька (Рассказова, 2015: 135–136)) розробляються шляхи та заходи щодо вдосконалення гендерного балансу в молодіжному середовищі, що можуть розглядатися нами як основа формування в молоді відповідального партнерства та батьківства. Це такі: просвітницькі заходи серед молоді з підвищення гендерної обізнаності, зокрема з питань розвитку людей обох статей, врахування рівних можливостей для реалізації потреб людей молодіжного віку в освітньому процесі, професійній діяльності, сімейному житті; просвітницькі тренінги з підвищення рівня сімейної та батьківської культури; заняття з гендерної обізнаності молоді з метою подолання гендерних стереотипів. Необхідно продовжувати процес збагачення змісту освіти майбутніх фахівців гендерною проблематикою, сприяти залученню молоді як суб'єктів гендерного виховання, активних волонтерів, здатних розповсюджувати гендерні ідеї в освітньому середовищі і в суспільстві в цілому; створювати в закладі освіти умови для поєднання освіти і батьківських обов'язків тощо.

Суттєвим кроком на шляху формування відповідального партнерства та батьківства студентської молоді на засадах гендерної рівності є поповнення бібліотечних фондів, особливо в онлайн доступі, сучасною літературою з гендерного виховання, встановлення гендерної рівності та недискримінації в суспільстві, орієнтованою на молодь, яка навчається. Це, зокрема, сучасний підручник "Гендер для медій" (Маєрчик, 2013), створений для студентів бакалаврського рівня навчання соціальних та гуманітарних спеціальностей, де висвітлюються питання гендернової роботи (як ринок праці і хатня робота конструюють гендер), наводяться екскурси в історію гендерних стосунків, розкриваються питання гендерного конструювання в освіті.

Важливим інформаційним ресурсом для виховання сучасної молоді є монографії, які узагальнюють результати наукових розвідок різних галузей, виконані в колі питань, дотичних до досліджуваної нами проблеми. Це, наприклад, науковий доробок Н. Островської (Островська, 2017) щодо вивчення соціально-педагогічної діяльності територіальної

громади з формування усвідомленого батьківства або праця О. Стельник “Турбота як робота: материнство у фокусі соціології” (Стельник, 2017), де запропоновано авторську концепцію материнства як соціальної практики, показано варіативність практик материнства в соціоісторичному вимірі тощо. Серед важливих здобутків сьогодення, якими має поповнюватися скарбниця викладача вищої школи, – методичні видання щодо гендерного виховання молоді, а саме: навчальний посібник для учнів 9–11 класів “Ми – різні, ми – рівні. Основи культури гендерної рівності загальноосвітніх навчальних закладів” (Семиколенова, 2010), навчально-методичні матеріали до уроків гендерної грамотності “Ми – різні, ми – рівні” (Семиколенова, 2011) та багато іншого.

Необхідним для формування відповідального партнерства та батьківства молоді є широка популяризація сучасних доступних видань, розрахованих на широке коло читачів. Таких, як видана цього року книга “Гендерне тяжіння” К. Левченко (Левченко, 2019) або минулорічне науково-популярне видання “Гендер їде” за загальною редакцією О. Андрусик, О. Маруценка, О. Масалітіної (Андрусик та інші, 2018), де в зрозумілій і цікавій для молоді формі висвітлюються шляхи та перспективи встановлення гендерної рівності в Україні, зокрема, й у таких соціальних інститутах, як сім’я і освіта.

Відзначимо, що для майбутніх батьків необхідним є ознайомлення з дитячою бібліотекою, яка пропонується сьогодні з виховання майбутнього покоління на засадах гендерної рівності та паритетності в розподілі обов’язків та прав у родині. Серед найновіших книг, корисних у цьому напрямі, – книги К.Бабкіна та М. Левіна “Сила дівчат: маленькі історії великих вчинків”, Л.Денисенко “Майя та її мами”, книжкова серія “Це зробила вона” і “Це теж зробила вона” та багато інших.

Висновки. Резюмуючи, відзначимо, що аналіз проблеми формування відповідального партнерства і батьківства забезпечив такі узагальнення: досліджувана проблема є дуже гострою в умовах розбудови суспільства гендерної рівності, тому потребує вжиття невідкладних дій з вироблення в молоді таких раціональних гендерних збалансованих характеристик: розуміння сутності явища батьківства, особливостей усвідомленого батьківства, засвоєння цінностей сім’ї; знання стилів батьківської поведінки, усвідомлення батьківських функцій, розуміння етико-психологічних, економічних, педагогічних засад розвитку шлюбно-сімейних відносин у новітньому суспільстві тощо.

Формування відповідального партнерства та батьківства молоді на засадах гендерної рівності розуміється як цілеспрямована системна діяльність, яка передбачає створення спеціальних умов (збагачення відповідним контентом навчальних курсів, посилення виховної роботи, збагачення бібліотечного фонду тощо), що сприяють орієнтуванню когнітивної, емоційної та операційної складових партнерства та батьківства на ідеали гендерної рівності й недискримінації, а також виробленню особистісної позиції молоді щодо майбутнього партнерства і батьківства для створення сприятливих умов гармонійного розвитку дитини з використанням принципів та методів гендерного підходу.

Перспективним вважаємо розроблення комплексу форм і методів для формування відповідального партнерства і батьківства на засадах гендерної рівності.

Література

1. Бабкіна К. Сила дівчат: маленькі історії великих вчинків / К. Бабкіна, М. Левін. – К.: Книголав, 2018. – 112 с.
2. Безпалько О. В. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини: Метод. Матеріали для тренера // Безпалько О. В., Лях Т.Л., Молочний В. В. та ін. / [заг. ред. Г. М. Лактіонової]. – К.: Наук. Світ, 2003. – 107 с.
3. Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / [за ред. Марії Маєрчик (голова редколегії), Ольги Плахотнік, Галини Ярманової]. – Київ: Критика, 2013. – 217 с.
4. Гендер їде / за заг. ред. О. Андрусик, О. Марущенко, О. Масалітіної. – Харків: Планета. – Принт, 2018. – 128 с.
5. Денисенко Л. Майя та її мами / Л. Денисенко, М. Фоя. – К.: “Видавництво”, 2016. – 62 с.
6. Левченко К. Гендерне тяжіння / К. Левченко. Харків: “Folio”, 2019. – 189 с.
7. Ми – різні, ми – рівні. Основи культури гендерної рівності: навчальний посібник для учнів 9 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів / за ред. О. Семиколенової. 2 вид., К.: Ніка-Центр, 2010. – 176 с.
8. Ми – різні, ми – рівні: навчально-методичні матеріали до уроків гендерної грамотності / За заг. ред. О. Семиколенової. – Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. – 128 с.
9. Островська Н. О. Соціально-педагогічна діяльність територіальної громади з формування усвідомленого батьківства: монографія / Н. В. Островська. Київ: Університет “Україна”, 2017. – 184 с.
10. Рассказова О. І. Гендерний аудит освітнього середовища педагогічного ВНЗ як інноваційна форма імплементації гендерного компонента у вищу освіту / О. І. Рассказова, Ю. І. Чернецька, О. І. Онипченко // Гендерна парадигма освітнього простору / за заг. ред. Т. О. Дороніної. – Кривий Ріг: ВЦ КГПІ ДВНЗ “КНУ”, 2015. – Випуск 2. – С. 123 – 136.
11. Стрельник О. Турбота як робота: материнство у фокусі соціології. Монографія. – Київ: Критика, 2017 [КНУ ім. Т. Шевченка; факультет соціології]. – 280 с.
12. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини: Метод. матер. / За заг. ред. Г. М. Лактіонової. – К.: Наук. світ, 2004. – 107 с.
13. Це зробила вона / за наук. ред. Д. Вортмана; за літ. ред. А. Процука. – Київ: “Видавництво”, 2018. – 104 с.
14. Це теж зробила вона / за наук. ред. Д. Вортмана; за літ. ред. А. Процука. – Київ: “Видавництво”, 2018. – 104 с.

References

1. Babkina, K., Levin, M. (2018). *Sy`la divchat: malen`ki istoriyi vely`ky`x vchy`nkiv*. Kharkiv: Kny` golav [in Ukrainian].
2. Bezpal`ko, O. V., Lyax, T. L., Molochny`j, V. V. (2003). *Usvidomlene bat`kivstvo yak umova povnocyinnogo rozvy`tku dy`ty`ny`*: Metod. Materialy` dlya trenera. Kiev: Nauk. Svit [in Ukrainian].
3. Gender dlya medij: pidruchny`k iz gendernoyi teoriyi dlya zhurnalisty`ky` ta inshy`x sociogumanitarny`x special`nostej / [za red. Mariyi Mayerchy`k (golova redkolegiiyi), Ol`gy` Plaxotnik, Galy`ny` Yarmanovoyi]. Kiev: Kry`ty`ka, 2013 [in Ukrainian].
4. Gender yide / za zag. red. O. Andrusy`k, O. Marushhenka, O. Masalitinoyi. Kharkiv: Planeta – Pry`nt, 2018 [in Ukrainian].
5. Deny`senko, L., Foya, M. (2016). *Majya ta yiyi mamy`*. Kharkiv: “Vy`davny`ctvo” [in Ukrainian].
6. Levchenko K. (2019). *Genderne tyazhinnya*. Kharkiv: “Folio” [in Ukrainian].

7. My` – rizni, my` – rivni. Osnovy` kul`turny` g`endernoyi rivnosti: navchal`ny`j posibny`k dlya uchniv 9–11 klasiv zagal`noosvitnix navchal`ny`x zakladiv / za red. O. Semy`kolyenovoyi. 2 vy`d. Kiev: Nika-Centr, 2010 [in Ukrainian].

8. My` – rizni, my` – rivni: navchal`no-metody`chni materialy` do uroktiv g`endernoyi gramotnosti / Za zag. red. O. Semy`kolyenovoyi. Zaporizhzhia: Drukars`ky`j svit, 2011 [in Ukrainian].

9. Ostrovs`ka, N. O. (2017). Social`no-pedagogichna diyal`nist` tery`torial`noyi gromady` z formuvannya usvidomlenogo bat`kivstva: monografiya. Kiev: Universy`tet “Ukrayina” [in Ukrainian].

10. Rasskazova, O. I., Cherecz`ka, Yu. I., Ony`pchenko, O. I. (2015). Genderny`j audy`t osviti`nogo seredovy`shha pedagogichnogo VNZ yak innovacijna forma implementaciyi gendernogo komponenta u vy`shhu osvitu. *Gender Paradigm in the Frame of Educational Area*. Krivoy Rog: VCz KGPI DVNZ “KNU”. 2, 123–136 [in Ukrainian].

11. Strel`ny`k, O. (2017). Turbota yak robota: matery`nstvo u fokusi sociologiyi. Monografiya. Kiev:v: Kry`ty`ka [in Ukrainian].

12. Usvidomlene bat`kivstvo yak umova povnocinnogo rozvy`tku dy`ty`ny`: Metod. mater. / Za zag. red. G.M. Laktionovoyi. Kiev: Nauk. svit, 2004 [in Ukrainian].

13. Ce zroby`la vona / za nauk. red. D. Vortmana; za lit. red. A. Proczuk. Kiev: “Vy`davny`ctvo”, 2018 [in Ukrainian].

14. Ce tezn zroby`la vona / za nauk. red. D. Vortmana; za lit. red. A. Proczuk. Kiev “Vy`davny`ctvo”, 2018 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано проблему формування відповідального партнерства та батьківства в молоді на засадах гендерної рівності; досліджено сучасний стан сформованості відповідального партнерства та батьківства в студентів у педагогічному закладі вищої освіти. Доведено, що проблема формування відповідального партнерства та батьківства в молоді є дуже гострою в умовах розбудови суспільства гендерної рівності, тому потребує вжиття невідкладних дій з вироблення в молоді уявлень про сімейне життя і батьківство, що відповідають реаліям сьогодення.

Формування відповідального партнерства та батьківства в молоді на засадах гендерної рівності визначено як цілеспрямовану системну діяльність, яка передбачає створення спеціальних умов, що сприяють засвоєнню ідеалів гендерної рівності та недискримінації, а також виробленню в молоді особистісної позиції щодо майбутнього сімейного життя і батьківства на засадах паритетності та врахування потреб усіх членів родини. Доведено необхідність збагачення змісту освіти майбутніх фахівців гендерною проблематикою, залучення молоді як суб`єктів гендерного виховання, активних волонтерів, здатних розповсюджувати гендерні ідеї в освітньому середовищі і в суспільстві в цілому, створення в закладі освіти умов для поєднання освіти і батьківських обов`язків; визначено доречність поповнення бібліотечних фондів сучасною літературою з гендерного виховання. У ході аналізу сучасних джерел інформації з`ясовано, що важливим інформаційним ресурсом для виховання молоді, яка навчається, є монографії, які узагальнюють результати наукових розвідок різних галузей. Необхідним для формування відповідального партнерства та батьківства студентської є широка популяризація сучасних доступних видань, розрахованих на широке коло читачів.

Ключові слова. *Відповідальне партнерство та батьківство, студентська молодь, заклади вищої освіти, гендерна рівність, гендерна освіта, паритетний розподіл сімейних обов`язків, сімейне життя, просвітницькі тренінги.*